

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Magyar száma 4 kr.
Hetioldala 2 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája Kármány-utca.
Telefon szám 110.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca Vojnich-palotában
Telefon szám 42.

Szállítási díj 20 krajczár

Indirekt eredmények.

Nincsen olyan szerencsétlenség a minnek végeredményében és következményeiben fel ne lehetne találni valamit, ami jó következményű. A háboruk vérengzései üdvös dolgokat is hoztak létre és minden nagyobb csapás, amely az emberiséget érte, ha mást nem egy tanúságot nyújtott mely az emberiség üdvére szolgált.

Az ex-lex állapotnak is ilyen értelemben meg lesznek a maga jobb eredményei.

Alkotmányunk alapjának megrendítése árán fogjuk kivívni azt is, hogy a már szóvitává tett választási rendszer meg fog tisztulni és hogy az a humbug, amelyet a választási eljárás domináló eleme ki fog selejtezteni, ha nem is egészben de legalább is nagyrészt.

A választások Magyarországon ezuttal a parlamentarizmus komédiájának az előkészítői. A választók akarata érvényre nem juthat minden törvényes biztosítékok dacára, mert ezer és egy furfangja van annak, hogy hogyan kell ezt a törvényt kijátszani.

Ehhez a kijátszásához hozzájárul a mindenkoron uralkodó kormányhatalom és ugyanilyen tehát hasonló eszközökkel küzd ellene az ellenpárt, ha jelöltjét diadalra akarja vinni.

Csinálják pedig a képviselőket a pártklikkek és a kortesek, a kiknek borizú akarata képviseli ezuttal Magyarországon a népakaratot.

Sokszor megbotránkozással beszélnek arról, hogy hogyan lehet az hogy X. vagy Y. lett megválasztva, holott ha a nép ütökos szavazáson ahol nem befolyásolták volna, két szavazatot se adott volna le szeretett választottjának. A klikk összeült és megtette képviselőnek. Punctum. Ez a népakarat. Erre a morális alapra van letéve alkotmányunk és a mostani viszonyok mellett, ha a klikkek úgy akarnak nem volna lehetetlen keresztülvinni, hogy a magyar képviselőtestületbe 400 belgrádi borbély legényt válasszanak be.

A mostani választási törvény és a

mostani politikai erkölcsök mellett ez nem is tartoznék a lehetetlenségekhez, mert úgy a választói lajstromok elkészítése és az ebből eredő következmények, valamint a választásoknál szabadon gyakorolt és a büntető törvény könyvbe ütköző cselekmények privilegizálása mellett ez mind meg van engedve, helyén van és senki meg nem ütközik rajta.

Vajjon hány ember ül abban a parlamentben aki nem oda való? Hányan nincsenek ottan csak azért, mert a klikkeknek nem tetszenek, — vagy mert egész egyszerűen szólva, nincsen arra való pénzük, hogy vesztegetni tudjanak egy mandátum erejéig?

A békealkudozások e részben eredményt ígérnek. Első sorban a census becsületes megállapítását, ahol a demokratikus irány szerint a választók jegyzéke egy bizonyos törvényes rend szerint lesz megállapítva, amely önkényes kiigazításnak és magyarul mondva hamisításoknak kitéve nem lesz.

A másik a választás törvényes és tisztességes megejtése.

És végül a választási tényekre vonatkozó független bíróság statualása, amely biztosítékokat fog szolgáltatni arra, hogy minden a törvény rendelkezése ellenére megejtett választás és a korteskedéssel megmételvezett választási aktus megsemmisítetténi fog.

Ha tehát e téren eredményt fogunk elérni, akkor egy okkal kevesebb lesz, amiért sajnálnunk kell azt, hogy Magyarország a törvényen kívüli állapotba került.

Csend . . . .

Beszéljünk egyszer már magunkról is. Beszéljünk, ha másról nem, arról a mély csendről, ami a városházán uralkodik. A hivatalnokok nem söröznek délelőttönként — ott ül mindenik íróasztala mellett és dolgozik — dolgozik szorgalmasan, mély áhitatos csendben, csak a tolla perczezése zavarja a némaságot.

És csendben vonulnak fel az urak a kopott lépcsőn, a széles ajtók se nyikorognak, jól megkenték olajjal, hogy a csend annál ünnepelesebb legyen.

Mily dicső, mily lélekemelő is ez a csend. Én istenkém az ex'lex állapotok náunk a legesodálatosabb csendes munkálkodást eredményezték. Áldassék is érte azoknak a bizonyos uraknak a neve, akik az ex'lexet megteremtették.

*
Én félek ettől a csendtől!

*
Az emberek mosolyogva néznek egymásra. Mosolyuk néma és csak az ajkák szélén húzódik egy-egy erősen gunyos vonás.

Meddig tart ez a csend? Jelen-e vajlon valamit?

Mikor a városháza toronyórája delet mutat, a napos pandur odamegy a régi haranghoz. megrántja egyszer, kétszer, megrántja harmadszor. És a harang éles szava végig fut a földszinten, végig az emeleten.

Ismét csak némán és még mindig szótalan lépkednek lefelé a kopott lépcsőn az urak. Nagyot lélegzenek, mikor kiérnek a szabad levegőre — ott az első csupasz gömbözü akác fánál megállanak, bevárják egymást a régi jó barátok — derült hangon diskurálnak és mikor a harmatos galyakról egy-egy hideg csepp a nyakukba hull — megijednek mindannyian!

Mitől ijedtek meg vajlon? Attól a kis harmat vagy esőcseptől?

Ismét elnémulnak hát — gyanusan néznek egymásra, majd meg lassu koczogással megindulnak hazafelé.

Az ut elvisz egy sörcsarnok mellett. Némán néznek egymásra, aztán benyitnak a hangos házba, letelepednek a fehér asztalok közé, ott habzik már a márcziusi sör előtük. Lehajtanak egy korsóval — aztán kezét fognak egymással, mert ők tudják, hogy lelkiismeretük tiszta, az meg a ki a ménkü bajt a nyakukba akarja dobni, árulná a legfrisebb újságot: krajczár darabja.

Senex.

Különfélék.

— Személyi hír. Pacor Kálmán szegedi honvédkerületi parancsnok tegnap városunkban időzött s a honvédség fölött szemlét tartott.

— Vermes Béla a népkonyhában. Ma ismét kiváló vendége volt a népkonyhának Vermes Béla országgyűlési képviselő személyében. A képviselő urat az ebédnél felügyelő Weitzenfeld Illésné urnó kalauzolta, megmutatván a népkonyha berendezését és helyiségét. Vermes Béla távozásakor 10 frtot adott a népkonyha javára.

— Névmagyarosítások. Körpel Andor egyetemi hallgató, helybeli lakos belügyminis-teri engedéllyel „Kardosra,” Bergel Armin

budapesti lakos „Biróra” Trizny Nándor kulai lakos „Tényaira” magyarosították a nevüket.

— **Eljegyzés.** Hahn Lajos helybeli kereskedő eljegyezte Baruch Vilma kisasszonyt Kőbányáról.

— **Nagy idők tanuja.** F. hó 7 én tették Bodr.-Monostorszegeen örök nyugalomra Al földy Nándort, az 1848/49-i nagy idők egyik derék bajnokát. A megboldogott mint honvéd hadnagy küzdötte végig a szabadságharcot, a későbbi időkben pedig mint vmegyeyi csendbízatos szerzett szép érdemeket. Erdemeinek elismeréséül: a király két ízben is kitüntette, előbb az ezüst-, majd az arany érdemkeresztet kapta. A szabadságharc első mozgalmait, távol a hontól, az osztrák hadseregben mint hadnagyot találta Alföldyt. Hazajött s a nemzeti hadseregben ugyanazzal a ranggal Szenttamásnál és Szegednél különösen kitüntelve magát, küzdött a világsi fegyvertételig. Az események lezajlása után először mint Baja város, majd a kulai, utóljára pedig mint a szántovai kerület csendbízatos, rövid megszakítással 1880 ig szolgálta a megyét. 1875-ben ő nyomozta ki és fogta el a szenttamási szerb összeesküvéket, kiket vasraverre szállított be a lefoglalt fegyverrel és lőszerrel együtt a megyére. 1880-ban meg kellett válnia a községállattól, miután ugyanakkor a katymári vásár alkalmával egymagával evén úzóbe egy tolvajbandát, az összeült-közénség oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy további szolgálattételre teljesen képtelenné vált. Azóta teljes visszavonultságban élt egyetlen leánya, férjezet Korossy Károlynénál, ki áldozatkész fontartója és hü gondozója volt, a mindenki által tisztelt agg honvédtisztnak. Az elhunytban a monostorszegei postamesternek és a községi jegyző, edes apjukat gyászolják. Temetése tegnap nagy részvét mellett ment végbe.

— **Frankl Antalné temetése.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap délután Frankl Antalné urnót a Prokesch palotában levő grészházból. A nagy udvar és az emeletek erkélyei megteltek gyászoló közönséggel és nem maradt szem szárazon, mikor az egyszerű fekete koporsót, a halott fivére lehozta az emeletről és a koporsó után az anyálan négy leány, s az özvegyen maradt férj alakja megjelent. A főrabbi rövid magyar ima után hosszú beszédben bucsuztatta el a korán elhunyt urnót, majd a kántor gyászadala után megindult a koporsó utolsó útjára, kísérve a gyászolók és résztvevők nagy tömege által.

— **Szabadka város közigazgatási bizottsága** f. hó 11-én ülést tart, amikor is többrendbeli fegyelmi ügy is tárgyalva lesz, ugyanakkor — mint értesülünk — több városi tisztviselő ellen fegyelmi vizsgálatot fognak elrendelni. Az ülés mindenesetre érdekesnek ígérkezik.

— **Jótevény hagyomány.** Wény Márton volt apatini lakos, nagybirtokos, kinek temetése f. hó 6-án nagy pompával ment végbe az apatini ovoda egyesületnek 1000 frtot a dalárdának 100 frt és a szegényeknek 200 frt hagyott hátra.

— **Házlestély.** A szabadkai Nemzeti Casinó február hó 11-ikén „Házi estélyt” tart.

— **Szinügyi bizottsági ülés.** Ma jár le a pályázat a színháznak a jövő szezonra való bérbeadása tárgyában. Eddig egy pályázat sem érkezett be s valószínűleg nem is fog érkezni. A szinügyi bizottság f. hó 12-ikén ülést tart, hogy az esetleg beérkezett pályá-

zatok fölött határozzon s hogy a színház jövő sorsa iránt a szükséges teendőket megbeszélje.

— **Az anyakönyvvezetők megrendszabályozása.** A belügyminiszter körrendeletben értesítette ma a város közönségét az anyakönyvvezetők és helyettesek fegyelmi rendtartására vonatkozólag.

— **Szivárvány az égen.** Téli időben szivárvány az égen. Ezt a szivárványt üdvözölték tegnapelőtt azok akik az Égre is szoktak tekinteni. És kimagyaráztak belőle sokfélét. Az egyik azt mondotta hogy vihart jelent, a másik hogy olesó lesz az idén a krumpli a harmadik, hogy létrejön a magyar politikusok között a béke, hogy Bánffy kibékül az ellenzékkel. Volt olyan is aki azt jósolta e tüneményből hogy 2 hétre elpusztul a világ. Sőt ez utóbbira fogadtak. Az aki a világ megmaradására fogadott bizonyára nem járhat rosszabbul.

— **Kofaháboru Szabadkán.** Hogy hire járt annak, hogy a szabadkai piacot áthelyezik egy másik helyre nagy vitára adott alkalmat kofa Ő Nagyságáék között. Ilyen csatapaté féle már nyit scénát is csinált tegnap. Legjobbnak ajánlanák, ha a kofák országos Egylete nagygyűlést hívna egybe, ahol eldöntenek a vitás kérdéseket, mert erős kilátás van arra, hogy az új helyek miatt erős nézeteltérések fognak uralkodni.

— **A rendőrség figyelmébe.** Igaz, hogy nem valami nagy forgalom van mostanában a vasuti alufőrdő alatt, de véletlenül mégis oda tévedhet este tájban a legszolidabb ember is. És ilyenkor olyan furcsa alakokkal kell találkozni akikkel szemben hiába hoztak szigorú törvényeket. A másod és harmad rendű csirkelógók e csendes találkozó helyet ajánljuk a rendőrség b. figyelmébe.

— **A zombori színház direktora.** A zombori szinügyi bizottság a jövő évre pályázat mellőzésével, egyhangulag Deák Péternek, a mostani directornak adta a színházat.

— **Pályázat.** Pályázatot hirdetünk ezuttal a „világs a m p i o n” címet adomál nyozzuk annak, aki vállalkozik arra, hogy a Kőhid utcán végigmegy az éjjeli órákban anélkül, hogy egyik lábát is kitörje. A pályázókat elindulás előtt megvizsgálataljuk előbb, hogy lábai épek-e és egyttal viseljük azokat a költségeket, amelyek a végrendeletcsinálásal járnak. A VI-ik köri lakosok a pályázattól ki vannak zárva, mert ezeknek már oly nagy jártasságuk van a rossz és kövezetlen utcákban való járásban, hogy könnyen győztesek lennének. Ha időközben mégis a hatóság megjavítja ezt az utca mizeriát, akkor pályázatunk tárgyalanná fog válni. Pályázati hirdetésünk 10 év múlva jár le.

— **Ítélet párbajgyűben.** Érdekes ítéletet hirdetett ki a zombori kir. törvényszék folyó hó 7-én párbajgyűben. A szegedi kir. Itéző Tábla ítélete volt ez, amelyet Bieliczky Károly zombori gyógyszerész és Roheim Zsigmond isme tes párbajgyűében hozott. A kir. tábla hely en hagyta a zombori kir. törvényszék ítéletét, amelyvel az Roheim Zsigmondot 10 napi, Bieliczky Károlyt pedig 30 napi államfogházra ítéle. Az ítélet jogerőssé vált, amennyiben abban úgy a felek, mint az ügyész megnyugodtak.

— **„Piskos — Türujag”.** Ez a furcsa két szó ékeskedett tegnapelőtt este a színház orchestereinek valaha fehér falán. A közönség fejtegette e rejtélyes két szót, de csak nagy nehezen tudta kislábilálni annak értelmét, Valamelyik cseh muzikus honfőrdőnk —

ing ott fölötté a szinpadon Tarján Gida Jób Vilma kisasszonynak udvarolt, kevés szót értvén a diskurzusból mutató újaval oda-pingálta a szürke portengerbe hatalmas betűkkel; Piskos — Türujag. Csehül gondolkozott honfőrdőnk, mikor magyarul írta le ezt a két szót, de bizony igaza van neki, ideje volna egyszer más letőrdőlgetni a port a székekről és falakról ott a nézőtérén. Sok színházi habitű nem emlékszik arra az időre, mikor tisztogatják a mi színházunkat, Hát igen: „Piskos — Tőrdőljék!”

— **Az 1900 évi párisi nemzetközi kiállítás** magyar osztálya iránt kielégítő érdeklődés mutatkozik iparosainknál és mezőgazdánknaál, a bejelentések kellő számban érkeznek be és már kevés terület áll rendelkezésre. A m. kir. kormánybizottság közzé teszi, hogy a terület beosztása és az instulationális munkálatok érdekében a bejelentési íveknek f. évi február hó végéig való beküldése kívánatos és a bejelentések elfogadása ezen időn tul nehézségekbe fog ütközni. Figyelmébe ajánljuk ezen körülményt azoknak, a kik részt venni szándékoznak, de részvételiüket még nem jelentették be. Bejelentési ívek a kormánybizottságnál vagy a kereskedelmi és iparkamaránál rendelkezésre állanak.

— **Vasutépíté Bácskában.** Az ujvidéki ó-becsei vasut helyiérdéku vaspálya szépen épül Ujvidéktől egész Földvárnál a mult hetekben egészen kész és Földvárnál a mult hetekben töltötték fel a Ferencz csatornát mindössze 10 önyi szélességű hídát hagyván a közlekedés könnyebbébe miatt. Ha a munkálatok így folynak, május hó folyamán át lesz adva a közforgalomnak.

— **A kicsi gésa.** egyik helybeli — nem valami fényes — theaházból a napokban egy szomorú gésát szőktettek meg. A fiatal szemre való leányka Makoról jött városunkba szolgálatot keresni néhány hét előtt és — mint már szokás — valamelyik gyorsan támadt jóbarátjőbe lebeszélte arról, hogy mosogatni menjen; könnyebb, fényesebb az élet a theaházban. — A szegény leány lépre ment de rögtön megbánta tétét, most azonban hiába iparkodott „fényes” helyzetéből kiszabadulni — Vuncsiné asszonyság nem engedte el, mert belépése után egy órával már 100 a második héten pedig 150 frttal tartozott. Ezen 150 forintot egy eszéki Vuncsi kész volt megfizetni az idevaló tulajdonosnak és már el is kellett volna szállítani a portékát, mikor ez néhány vendégnek elpanaszolta baját és ezeknek sikerült is néhány nap előtt az éj leple alatt a szomorú kis gésát megszőktetni a cifra kalitkából. A theaház tulajdonos most 150 frttal szegényebb — de a leányka gazdag, mert megszabadult a lelketlen kúfárok kezeiből.

— **Ártatlanul meghurezolva.** A helyben megjelenő „Népszava” f. évi február hó 5-én megjelent számában „Brutális tanító” czim alatt Kovács Mihály központi tanító ellen irányuló, minden való alapot nélkülöző közlemény jelent meg, melyben nevezett tanító azzal vádoltatik, hogy Crukovicz nevű tanítványát annyira összeverte, mikép a szűlők kénytelenek voltak orvosi láttelel felvételé után büntenyítő feljelentést tenni. Utána járván a dolgnak, a legilletékesebb helyről nyert informalió nyomán kijelentjük, hogy ezen híresztelés a valóságnak nem felel meg. A tényállás a következő: nevezett tanuló enyhébb fokú trachomában szenved s hetenkint 5-ször kell a szemkorodába mennie; de

sem a korodába nem járt, sem különórán nem jelent meg, hanem az időt elcsavargotta. E súlyosabb beszámítás alá eső gyermekvétség miatt enyhe testi fenyítést kapott, mert az illető tanuló amúgy is felelte vásott. A tanuló atyja a felügyelő igazgatótól értesülvén a dolgok mibenállásáról, maga akként nyilatkozott, hogy még ő maga is megfogja büntetni. Azon megjegyzés, hogy az illető tanuló városi képviselőnek a fia s mégis büntetést kapott igazán kómikus. Hát a tanító különbséget tesz a fegyelmzésben? A nagyközönség Kovács tanítót két évtizedet meghaladó sikeres működéséből ismeri, de ismerik őt kartársai is s a közvéleménnyel sokkal magasabban áll, minthogy őt ilyen vádaskodások érthetnék.

— Különös szerencse az osztályorszátkban. Olvasóinknak még élénk emlékeztetésben lesz, hogy a most folyó III-k sorsjáték 3-ad osztályu 80,000 koronás főnyereményét a szerencse sikereiről oly előnyösen ismert Török A. és Társa budapesti főeljárásitónál nyerték és ma már újból jelezhetjük, hogy a 4-ik osztályu 90,000 koronás főnyereményt is ugyanezen czégnél nyerték a 83,610 számu sorsjeggyel s ezen főnyereményt ugyancsak a bankház fizette ki pontosan. Ezen főnyereményeken kívül Török A. és Társa bankházában más, szinte jelentékeny összegek egész sorozatát nyerték és ezen tények, kapcsolatosan azon körülménnyel, hogy a fenti cég nemcsak pontosan kifizeti ügyfeleit, hanem különben is szolgál és jól szolgálja ki őket, már maguk is ajánlják, úgy, hogy majdnem feleslegesnek tartjuk tisztelt olvasóinkat figyelmeztetni, hogy csakis saját érdekükben cselekedzenek, ha bizalmukkal a minden tekintetben jó hírnévnek örvendő Török A. és Társa bankházát Budapesten Váci-körut 4. ajándékozzák meg.

— Fortuna istennő különös szeszélyének köszönheti négy szegény ember, hogy boldog és gazdag lett. Az egyik Markovics Andreja, törvény-zéki kézbesítő Sarajevóban, a másik Ehnbock Miksa, kefekötősegéd Szegeden, a harmadik Gréczy József körjegyző Böhönyén és a negyedik Kraljev Milos falusi nótárius Beskán, Horvátországban. Ez a négy szerencsés ember az Újságírók sorsjátékának egy-egy főnyereményét nyerték meg. Az említett sorsjáték utolsó húzása kedden, február hó 11-én okvetlenül meg lesz tartva s ugyanakkor a 100,000 koronás főnyeremény is ki lesz sorsolva. Miután valószínű, hogy az utolsó napokban már sorsjegyeket nem igen lehet kapni, czélszerű, ha mindenki idő előtt vesz magának Újságíró sorsjegyet. Egy sorsjegy ára egy korona.

Szinigazgató és kritikus.

Lapunk f. évi 19-ik számában „Különfélék” között a fenti címmel egy közlemény jelent meg, amelyben az van mondva, hogy Deák Péter a zombori színház igazgatója a „Zombor és Vidéke” lap kritikásától megvonta a színházi jegyet, mert a nevezett lap nem az igazgató szája ize szerint írja kritikáit. Ezen közleményünkre Deák Péter szinigazgatótól a mai postával a következő levelet veitük:

1899 febr. 8. Zombor.

A „Bácskai Hirlap” t. szerkesztőjének

Szabadka.

Tek. Szerkesztő ur! Becses lapja f. 6. 19-ik számában „Szinigazgató és kritikus” címmel egy czikk jelent

meg, mely nem felel meg a valóságoknak. A tény a következő: Társulatommal a közönség és szinbizottság teljesen meg van elégedve, sőt általános a vélemény, hogy ilyen jó társulat Zomborban még soha nem volt, bizonyosság rá az is, hogy a mi itt még eddig nem történt meg egy 7-ik cziklusra is felkérték, s a színházat jövőre pályázat nélkül újra kiadták. S dacára annak a kritikus ur az előadásokról mindig kicsinylőleg nyilatkozott, sőt Tóvölgyi Margitról is, kinek művésze országihírű Krecsányitól, úgy hogy egy pár tagja a szinbizottságnak figyelmeztetett, hogy vonjam meg tőle a jegyet, mert a közönség is megbotránkozik rajta, s e végett Dr. Aliböly szerkesztő urnál már decemberben tettem panaszt a mikor Vlád Gizella vendégszereléséről szó sem volt. Hogy ez később történt az csak a véletlen műve, ugyanis az háborított fel, hogy Nőszabó előadásról azt írta, hogy egyedül a sugó állta meg helyét, holott ezt az előadást külön megdicsérték a szinbizottság ülésén, hogy ily öszeyágó előadás szereplésével még nem volt. Különben is Vlád Gizelláról ő legszebben nyilatkozott, csak a szabad jegy elvétele után írt kedvezőtlenül. Az se való, hogy neki a város adja a szabad jegyet, nem adja, mert én adom és s így most nincs is szabadjegye azóta. Különben minden igazgatóval baja volt eddig a kritikáért. Nem kívánok én elnéző, de igazságos kritikát . . .

Kiváló tisztelettel
Deák Péter
szinigazgató.

Szóró!-szóra közöljük ezen levelet, hogy alkalmat adjunk a direktornak, eljárásának kimagyarázására.

Itt közöljük az inkriminált szin kritikát is, melyből a konfliktus támadt, hogy a közönség ítélje meg kinek van igaza.

«Szerdán 1899. január 18-án. A nőszabó című vigjátékot adták. Ez a vigjátéknak nevezett bohózat szörnyen manége szagu. Amolyan czirkuszról elcsent némajáték, melyet kidolgoztak-foltoztak, hogy 3 felvonásra kifussa és élőszóval adják elő. Ha komolyan vennők ezt a darabot így kellene írunk. A szinpadon bemutatott valami kezdő író a Frim téle intézetből öszzeválogatott társaságot, kik váltig bizonykodnak, hogy ők józaneszü emberek, csak hogy nem akadnak olyan jószivű bolondra, aki ezt elhigye nekik — De nem vesszük komolyan, tehát így vélekedünk. Ez a darab méltán sorakozik a czirkuszokban és ántasabb orfeumokban napirenden levő jobb minnélő darabokhoz. Ha frissen, simán és élénken adják, van neki bizonyos kaczagató hatása. A vaskos qui pro quo komikumot meg lehet nézni — férfi társaságnak; kivált ha már egy kicsit szeszközi állapotban van és nem kell tartani attól, hogy a sületlen otrombaságokat kifütyüli.

Ha így adták volna, talán a mi epénk se kavarodott volna fel ennyire. Az első felvonás még csak ment valahogy, de a második és (őleg a harmadik már sehogy se haladt. Csak egy ember végezte jól a feladatát — a sugó.*

Az egész afférra vonatkozólag csak az a megjegyzésünk van, hogy Zomborban úgy látszik már régi szokás, hogy a direktorok a szin kritikusoktól meg vonják a jegyet ha egy kissé élesebben kritizálják a társulatot. Valószínűleg *Kunhegyi* igazgatótól örökölték ezt a szokást, aki 1897-ben úgy nyilatkozott Zomborban, hogy „mit is heuczegnek a kritikusok, mikor azok nem fizetnek és mégis ők szidják a társulat hibáit.” Nevezetesen ezt akkor mondotta, amikor a „Bácska” cz. zombori újság kritikásától megvonta a szabadjegyet.

Másrészt magára a kritikára nézve csak egy megjegyzést kell tennünk. A „nőszabó” egyike a legügyesebben szerkesztett és megírt bohózatoknak, amelynek előadása azonban igazán nem ajánlatos a vidéki szinpadoknak.

Ez a darab előadás tekintetében valóságos technikai studiumot igényel és minden hitvány frivolitásai daczátá mulattató és nem unalmas sőt ötletekben és komikumban oly gazdag — hogy összes bűneit megbocsátjuk a benne rejlő zsenialitásért. Csodáljuk tehát, hogy a kritikus ur nem ott ültöt rá a darabra, ahol az megérdemli — talán akkor nem vonták volna meg tőle a jegyet.

Amerikai mondások.

Radó Izsótlól lapunk legújabb előfizetőjétől és jeles honfitársunktól aki Amerikába vitorlázott hitelezői iránti szíveségből, hogy maguknak fölösleges költségeket ne okozzanak követeléseik behajtása körül — levél érkezett egy helybeli barátjához.

Ehhez a levélhez voltak csatolva a következő extromák és életbölcseletek:

„Szeresd hazádat — és tartsd szem előtt a nagy költő szavait:

„Itt élned halnod kell”

— de csak addig, amíg biztonságban érzed magadat, hogy e honi földön le nem tartóztatnak.

Pelófnnek arra e verses kérdésére, hogy

„Rabok legyünk vagy szabadok?”

mindig azzal válaszolj — hogy: szabadok.

Amerikába kimenni gusztas, — kinn lenni élvezet, de visszahozatni kellemetlenség.

Ha akarsz, hogy megszeresd hitelezőidet, akkor csak Amerikába menjél — ott békével hagynak.

Inkább menjél Amerikába — mint csödbe.

A szabadkai piac nagyon egészséges. A ki ott megbetegszik, annak ajánlom, hogy ide jöjjön üdülni.

Amerikában üzletet nyitottam és hitelező is lettem. Ez sohase történt meg velem Szabadkán.

Ha meghalok visszavitetem esontjaimat Szabadkára. Mással nem tudom megvigasztalni hitelezőimet.

Mielőtt megszöktem egy hónapra csináltam bevásárlásokat és azzal biztattam hitelezőimet, hogy e hó 30-ik napján elküldöm a pénzt Szabadkáról. Hát tehetek én arról, hogy a 29-ik napon hirtelen el kellett utaznom?

Szabadka sokkal messzebb van Amerikától — mint Amerikától Szabadka (mert könnyebb innen oda, mint onnan ide eljönni.)

Egy klubriáspartiera szeretnék visszajönni Szabadkára, de félek, hogy a vizsgálóbíró lesz a partnerem.

Egész Szabadkát elláttam olcsó cipőkkel, — hiszen ha én nem lettem volna ott, akkor minden második ember mezitláb járna, — és mégis simpfelnek rám!

A bécsi cipőgyárosoktól megvettem az összes cipőkészleteit. Most csakugyan mezitláb járhatnak.

*) Aki a lopást meri: kába
Ha nem jön Amerikába
Hová nem ér a hitelező lába
Ahol az Amazon foly és nem a Rába.
Akinék mérlegje rosszul üt ki,
Jobb tervet sohse sűt ki,
Mint hogy ide jön a zödbe
És otthon nem megy csödbe!

*) Jeles honfitársunk azóta versírással is foglalkozik és itt közöljük egyik költői remekét.

SZINHÁZ.

Az unatkozó király.

Február 7.

Második bemutató előadása volt ma ennek a spanyol operettnek, — sajnos, üres ház előtt. Aki azonban eljötték ma a színházba: jól mulattak a bohókás jeleneteken és sokat tapsoltak a szereplőknek, kik mindannyian igen jók voltak. Juhász, Mihályi, Ferenczi határozottan jobban játszottak, mint az első bemutató előadáson, Gáboros Nelli pedig úgy játszott ma és oly szépen énekelt, mint tán egyszer se az idén. L.

A dolovai nábob leánya.

Február 8.

A »Magyar Színház« szép hangu baritonistáját, Kemény Lajost szerződtette direktorunk. Szombaton fog a »Paraszt becsület« Al-

fió szerepében az új szmészünk, mint baritonista bemutatkozni, ma szalonszerepben próbálkozott, Herczeg »Dolovai nábob leánya« című szmész Tarján Gida szerepében. A fiatal szmész ebben a nehéz szerepben nem aratott sikert. Az első felvonásban, a léha gonpolkozásu, hozományvadász tiszt hangját eltalálta ugyan, de felvonásról-felvonásra gyengült játéka, úgy, hogy a közönség nagy része csalódva távozott a színházból. Kemény inteligens szmész, kinek játéka meglátszik, hogy gondolkodik szerepén, de — hogy úgy mondjam — a saját egyénisége, a saját fölfogása szerint rajzolja meg az alakot és — amint ma tapasztaltuk — tévesen. Sokat pózol, sok ugynevezett »művészi szünetet« csinál és még több hiábavaló arc- és szemjátékot produkál. Első fellépéséről többet nem mondunk.

Az előadás maga bizony gyenge volt. Kévé élet, elevenséget láttunk a színpadon. Kápolnay (Jób Vilma) néhány jelenetében igen jó volt, de néhol elejtette szerepét. Póti Frida (Szentirmáné) bájos jukker aszszonyt ábrázolt, Tarjánai nagy jelenetében nyílt színen is megtapsolták, de néhol meg nagyon hadart, nem aknáta ki eléggé hatásos jelenetét, Lomniczi (Szentirmay), Ernyei (Loránd) és Virágháti (Biliczky) néhol elég jók voltak, de több helyen bizony, különösen Virágháti nagyon gyenge volt. Szinteten volt Deréki Merlinje és még fakóbb Veszpréminé Domaházinéja.

Ferenczy a tisztiszóga episod szerepében azonban kitűnő volt. Q.

164 szám 1899.

Árverési hirdetmény.

Atulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102.§-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbírótság V. 479/20 98 számú végzése által Bicskei Péter javára Dr Kalmár Antal és neje ellen 88 ft. 25 kr. tőke ennek 1897. évi június hó 5. napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen — frt — kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 344 frt — kr-ra becsült szoba butorok, és háziesszközök álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 479/10 98. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis Szabadkán VIII. kör lakásán leendő eszközzésére 1899-ik év február hó 24-ik napjának délelőtti 10 1/2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legelőbbet igénynek becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetve.

Kelt Szabadkán, 1899. évi február 4-én

Csernyus Zsigmond
kir. bír. végrehajtó.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF,
GOLDZIERH IGNÁZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszté

MAR CZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal
50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténelmi mű jelenik meg magyar nyelven. Törvényben, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az életkönyvét, a világtörténelmet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhó ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történelmi térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családai és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemkekéről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk. Ezzel emelik a mű becsét, az egésznek művészi értékét adnak.

Ez a tizenköt kötet a legényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenköt hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója, barátja, tanácsadója, minden ur háznak ekossége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézetet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet és könyvnyomda.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.